

[Ømann.]

lånegrænser. Nu er der dels garanteret enhedsprioritering inden 1975 — og før kan det vel næppe praktisk gennemføres — dels er der bragt orden på, hvem der skal yde hvilke lån, idet kreditforeningerne har fået monopol på den almindelige realkredit op til 40 pct., dog med undtagelsen for så vidt angår landbruget.

Denne gennemgående forenkling betyder naturligvis mindre bureaukrati, færre af de evindelige vurderinger, og den burde medføre mindre administrationsomkostninger. Der bliver plads til færre honorarhævere i foreningerne, og dobbeltstillingerne i kreditforeningerne skal nu afvikles over 10 år i stedet for som oprindelig foreslået 15 år. Staten får en repræsentant i bestyrelserne, og de ansatte får sikret repræsentation. På det strukturelle område er der altså klare fremskridt, og jeg har lyst til at sige, at her er der ydet en betydelig indsats fra boligministerens side. Jeg ved, at en ros fra min side måske ikke kan være ham ubetinget kær. Jeg vil dog sige, at det ikke er af den grund, at den fremsættes.

Om det rigtige i at nedbringe afdragstiderne har der været principiel enighed. Boligbyggeriet har opnået en relativt forbedret stilling i forhold til andre formål, som er langt stærkere nedskåret. Alligevel betyder de alt for korte afdragstider alt andet lige en forhøjelse af de årlige afdrag og dermed en forhøjelse af huslejen. Men forhøjelsen er efter min opfattelse beskeden og forsvindende i forhold til, hvad en renteforhøjelse og et kursfald ville bevirke, og derfor er den yderligere gennemførelse af lånerformen af betydning.

Også, hvad angår lånegrænser, er boligbyggeriet blevet relativt bedre placeret. For det sociale byggeri er sikret, at lejerindskuddet ikke kommer til at overstige 6 pct. Det allervigtigste ved reformen, hvad angår det økonomisk sanerende, er vel, at tillægslånene radikalt er nedskåret til en løbetid på 10 år. Hvis man tør håbe på nogen nævneværdig langtidseffekt af ændringerne, er det vel her, den skal ligge, men vel at mærke i forbindelse med en tilsvarende stramning på det uorganiserede marked. Det er vel, også her, vi vil opleve den største udskridning til det grå og det sorte marked; der er jo plads

til yderligere lån for milliarder af kroner i de vel snart 400.000 parcelhuse, der findes. I hvert fald halvdelen af dem indeholder en betydelig lånereserve.

Det er det, der overbeviser mig om, at vil man styre, må man styre over hele feltet — ikke blot realkredit, men hele lånemarkedet. SF har jo talt om økonomisk styring i de sidste mange år, og når man har det, plejer det at være tegn på, at tankerne snart vil blive alment politisk eje. Jeg må sige, at forslaget her principielt er en tiltrædelse af det synspunkt, at man mangler styring. Det er dog en meget svag styring og en meget grov styring. Forskelsbehandlingen efter brede kategorier som landbrug, forretning og industri er egentlig meningsløs. Det gælder om at finde ud af, hvilke landbrug, hvilke forretninger og hvilken form for industri samfundet har behov for at støtte, og så sætte støtten desto kraftigere ind.

Hvad kommunerne angår, havde indenrigsministeriet pr. 1. april i år udstedt et cirkulære, der vel nok ville kvæle det meste af den kommunale låntagning. Der er opnået betydelige lempelser af dette cirkulære. Man kunne selvfølgelig spekulere over, om man skulle have ladet det være i kraft og ladet Herstedernes kommune gå fallit. Det er længe siden; vi har haft eksemplet med Rødby kommune under administration, og måske kunne Herstederne have været et afskrækkende eksempel. Hvorom alting er: der opnåedes betydelige lempelser på områder, hvor der var et stort behov, nemlig for udviklingskommunernes låntagning i al almindelighed og på et specielt felt, nemlig skolerne, hvor der blev givet adgang til almindelig realkredit.

Det er jo krisen på obligationsmarkedet, der gav stødet til denne lovgivning. De lave kurser, den høje rente og den store låntagning er egentlig symptomer, reflekser af bastante lovmæssigheder ved det kapitalistiske samfund. Løsningerne her manifesterer en vis vilje til at gøre noget, når det dog bliver for galt. Vi kan jo håbe og bede til, at virkningerne bliver positive; jeg tror, det bliver nødvendigt at følge disse foranstaltninger op, men som sagt, hvad angår det rent-strukturelle, er der tale om klare fremskridt, og jeg skal derfor anbefale, at man stemmer for lovforslaget.